

Sitrep Irak
NR.27, 08/07/04
Stand van zaken: 18.00 uur

Dit sitrep is een gezamenlijke productie van AIVD, MIVD en Buitenlandse Zaken. Onder verwijzing naar de brief van de Coördinator I&V dd. 22 januari jl. met kenmerk 04G463079, diene dat bij het opstellen van deze sitrep geen verschillen van inzicht naar voren zijn gekomen.

Samenvatting: De vervroegde overdracht van de macht door CPA hoofd Bremer op 28 juni 2004 is door de gehele internationale gemeenschap verwelkomd. Irak oefent sinds die dag o.m. volledige controle uit over zijn natuurlijke hulpbronnen, conform VR-resolutie 1546. Sinds de Europese Raad van 17 en 18 juni werkt de Europese Unie aan het concretiseren van een EU rol in Irak.

 In de eerste weken van zijn aantreden blijft de Iraakse Premier zich zelfverzekerd uiten. Om de positieve dynamiek na de bestuursoverdracht te consolideren, zal hij echter gedwongen zijn zijn voornemens in daadkracht om te zetten. Hij loopt anders het risico in goede bedoelingen te verzanden. Waarschijnlijk om tactische redenen stellen Muqtada al-Sadr en de Ulema Council zich momenteel terughoudend op. In Noord-Irak lopen de etnische spanningen tussen Arabische, Turkmeense en Koerdische bewoners van Kirkuk op. Zeer regelmatig worden schietincidenten of moordaanslagen gemeld. In Muthanna is de periode rond de bestuursoverdracht rustig verlopen. De maand juni heeft een daling laten zien van het aantal incidenten in Irak. Deze daling is voornamelijk het gevolg van het staakt-het-vuren tussen de Multinational Forces in Iraq (MNFI) en de milities van de shiïtische geestelijke Muqtada al-Sadr.

I Politieke en militaire ontwikkelingen

A. Internationale politieke ontwikkelingen (BZ):

De vervroegde machtsoverdracht aan Iraakse autoriteiten op 28 juni (CPA hoofd Bremer heeft tijdens een besloten ceremonie de macht overgedragen aan de nieuwe Iraakse Premier Iyad Allawi) is door de gehele internationale gemeenschap, inclusief de secretaris-generaal van de VN Annan en de Veiligheidsraad, verwelkomd. Op diezelfde dag is de CPA opgeheven, heeft Bremer Irak verlaten en is de eerste Amerikaanse ambassadeur in Irak, John Negroponte, in Irak aangekomen. Het besluit tot vervroeging van de overdracht was ingegeven door de vrees dat op 30 juni aanslagen zouden worden gepleegd.

lidstaat de bescherming van de VN-presentie in Irak op zich wil nemen, zal de VN moeten terugvallen op de MNF.

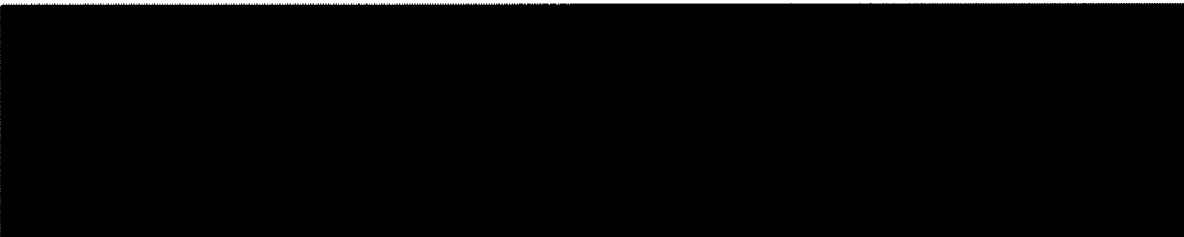
B. Interne politieke ontwikkelingen (MIVD en BZ):

In de eerste weken van zijn aantreden blijft de Iraakse Premier zich zelfverzekerd uiten. In een eerste reactie op de overdracht van de macht heeft Premier Allawi aangegeven dat de komende maanden moeilijk zullen zijn en dat zijn regering overweegt om – waar en wanneer nodig - de staat van beleg af te kondigen. Hiervoor zou hij de steun van President Bush en Premier Blair krijgen. Een wet die deze bevoegdheid regelt is inmiddels door de IIG afgekondigd. Sinds 28 juni is de veiligheidssituatie onveranderd. Tot dusver blijven beslissingen uit. Om de positieve dynamiek na de bestuursoverdracht te consolideren, zal hij echter gedwongen zijn zijn voornemens in daadkracht om te zetten. Hij loopt anders het risico in goede bedoelingen te verzanden.

Onderwijl vinden de voorbereidingen plaats voor de in deze maand geplande Nationale Conferentie. Het Voorbereidende Comité (ca. 100 man, waaronder 21 van de provincies en 54 politieke activisten) heeft de opdracht deze Conferentie van 1000 vertegenwoordigers uit het hele land en van alle politieke geledingen te organiseren. Vervolgens moet uit deze Conferentie een 100-koppige Interim-Raad voortvloeien die de *Iraqi Interim Government* (IIG) adviseert en bovendien regeringsdecreten met tweederde meerderheid kan tegenhouden.

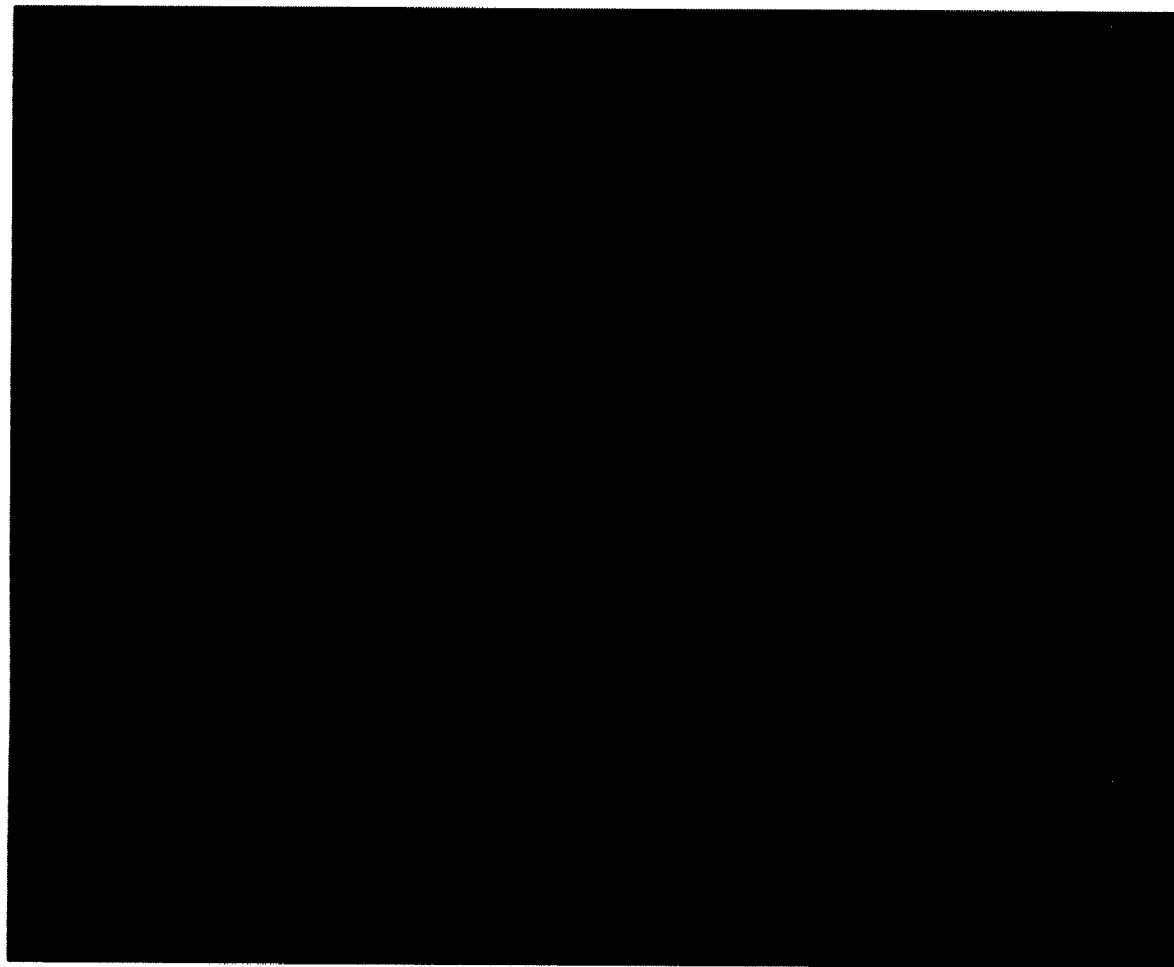

Het uiteindelijke doel is alle personen en groeperingen deel te laten nemen aan het politieke proces, inclusief hen die tot nu toe hierbuiten zijn gebleven. Hieronder is ook de shi'ietische stokebrand Muqtada al-Sadr die een uitnodiging heeft ontvangen, maar deze vooralsnog heeft afgewezen. De invloedrijke sunnitische *Ulema Council* is aanvankelijk evenmin ingegaan op het aanbod van het Voorbereidende Comité. Toch beseffen alle politieke actoren wel degelijk dat het uiteindelijke resultaat, nl. de Interim-Raad, een belangrijk orgaan kan zijn. Niet alleen omdat de Interim-Raad decreten kan tegenhouden, maar ook omdat deze wellicht langer dan voorzien in functie zal blijven. Formeel zou de Interim-Raad zichzelf na de in januari 2005 geplande verkiezingen en de hieruit voortvloeiende overgangsregering moeten opheffen, maar een uitstel van die verkiezingen is niet ondenkbaar.

In Noord-Irak lopen de etnische spanningen tussen Arabische, Turkmeense en Koerdische bewoners van Kirkuk op. Zeer regelmatig worden schietincidenten of moordaanlagen gemeld. Soms betreft het lokale notabelen, maar doorgaans gaat het om burgers die elkaar naar het leven staan vanwege hun etnische achtergrond. Directe aanleiding voor dit geweld is de gestage toestroom van Koerden naar zowel Kirkuk als naar het omliggende platteland. Veel van deze Koerden zijn in het kader

van de arabiseringspolitiek van Saddam Hoessein in de jaren '70 verdreven en vervangen door – meestal – Arabische Irakezen. Inmiddels bevinden zich in en rond Kirkuk ca. 30.000 teruggekeerde Koerden die hun voormalige bezittingen opeisen. Als gevolg hiervan zijn op hun beurt weer duizenden Arabieren (mogelijk al 40.000) ontheemd geraakt.

In Muthanna is de periode rond de bestuursoverdracht rustig verlopen. De enige ontwikkeling die opzien baarde, was een aantal negatieve geruchten over gouverneur Hassani. Verdacht van betrokkenheid bij de geruchtenstroom is in de eerste plaats de voormalige interim-gouverneur sjeik Sami en in de tweede plaats de invloedrijke Mohammed al-Zayadi. Vanwege hun politieke ambities proberen zij hun positie in de provincie te versterken. Hierbij gaan zij ook het gebruik van kwaadsprekerij niet uit de weg. Sjeik Sami en al-Zayadi gebruiken in deze rivaliteit hun stamrelaties, ook binnen de gemeenteraad van Samawa.

Geconfronteerd met de tegenwerking vanuit deze kringen, lijkt gouverneur Hassani zich nu vooral te richten op de *Provincial Security Committee (PSC)*, die onder andere het bevel voert over de veiligheidsorganisaties in Muthanna. Hassani beseft dat de sleutel tot controle over de provincie bij de PSC ligt. Gelet op het politieke krachtenveld rond deze drie personen is het denkbaar dat ook de stammen zich gaan mengen binnen deze politieke dynamiek. Tegen deze achtergrond en in samenhang met de onzekere politieke verhoudingen na de bestuursoverdracht kan

de relatieve – politieke – rust in Muthanna de komende weken onder druk komen te staan.

C. Veiligheids situatie (MVD):

De maand juni heeft een daling laten zien van het aantal incidenten in Irak. Deze daling is voornamelijk het gevolg van het staakt-het-vuren tussen de *Multinational Forces in Iraq* (MNF-I) en de milities van de shi'itische geestelijke Muqtada al-Sadr. De daling komt dan ook vooral tot uiting in zuid-Irak, waar het aantal dagelijkse incidenten weer bijna ligt op het niveau van voor 1 april 2004. Ook in Muthanna is het weer een stuk rustiger geworden.

Minder rooskleurig is de situatie in west-Irak. In mei leek de situatie in en rond Falluja te stabiliseren, maar juni heeft weer een significante stijging van gewelddadigheden laten zien. Het aantal incidenten in Bagdad daalde licht. De stijging van aanvallen in dit bestuurscentrum die werd verwacht als gevolg van de soevereiniteitsoverdracht is uitgebleven.

Voor wat betreft toekomstige ontwikkelingen zullen de diverse politieke processen in het land richting geven aan het gebruik van geweld. De beweging van Sadr blijft te instabiel om nu zeker te kunnen stellen dat zij zich volledig van geweld zal onthouden. De stijging van incidenten in west-Irak zal vermoedelijk doorzetten, omdat de mensen die daar wonen menen niets te winnen te hebben bij de politieke processen zoals die zich momenteel in Irak voordoen.

II Internationaal Terrorisme (AIVD)

n.v.t.

III Economische ontwikkelingen (BZ)

Irak oefent sinds 28 juni 2004 na de overdracht van de soevereiniteit aan de IIG volledige controle uit over zijn natuurlijke hulpbronnen, conform VR-resolutie 1546. De IIG is met name volledig verantwoordelijk voor beheer, verdeling en gebruik van inkomsten uit de verkoop van olie alsmede voor de fondsen gedeponneerd in het 'Development Fund for Iraq' (DFI). Voorts heeft de IIG volledige controle over het economische beleid en is zij met name bevoegd tot onderhandelen met bijvoorbeeld de Internationale Financieringsinstellingen (IFI) over de staatsschuld en met donoren over de internationale hulp voor Irak. De minister van 'Planning and Development', Dr. Mehdi Al-Hafedh, is voorzitter van de 'Council for International Coordination (CIC, voorheen onder de CPA), waarbinnen 23 landen zijn vertegenwoordigd. Op 7 juli jl. ging het IMF over tot formele erkenning van de nieuwe Interim Regering, hetgeen de weg vrij maakt voor nieuwe leningen, indien het probleem van de 81 miljoen Irakese achterstalligheden aan het IMF wordt opgelost. Het zou dan kunnen gaan om een bedrag van 850 miljoen USD onder het 'post- conflict assistance program' van het IMF.

+++++